

Högskolan Kristianstad

**Kvalitetssystem och
kvalitetspolicy för utbildning på
grund- och avancerad nivå**

Högskolan Kristianstad
**Kvalitetssystem och
kvalitetspolicy
för utbildning**

Innehåll

HKRs kvalitetssystem – stöd vid prioriteringar och beslut.....	3
Kvalitetssystemets kontext	3
Policy för kvalitetsarbetet vid HKR	4
Utgångspunkt och riktlinjer för HKRs kvalitetssystem	4
Vägledande principer för vår kvalitetskultur	4
Systematiskt kvalitetsarbete	5
Kvalitetsarbetets begreppsstruktur	6
Kvalitetskontroll	6
Kvalitetsstyrning	6
Kvalitetssäkring	6
Kvalitetsutveckling	6
Verksamhetsutveckling	6
HKRs kvalitetsmodell.....	7
Kvalitetsstödjande styrning	7
Adekvat stödstruktur för lärande.....	7
Ändamålsenlig undervisning	8
Studenter med relevant yrkesberedskap	8
Långsiktiga avtryck i omvärlden	8

HKRs kvalitetssystem – stöd vid prioriteringar och beslut

HKRs kvalitetssystem omfattar organisatorisk struktur, ansvar, rutiner, processer och resurser som leder och styr verksamheten med avseende på kvalitet. Kvalitetssystemet anger riktlinjer för kvalitetsarbetet med mål att aktivt främja ständiga förbättringar för att säkra uppnåendet av såväl strategi, övriga verksamhetsmål samt kvalitetskrav. HKRs kvalitetssystem grundas i den standard och de riktlinjer som anges i det europeiska kvalitetssystemet för högre utbildning, ESG, som publicerades 2005 och som reviderades 2015¹. Ett gemensamt kvalitetssystem inom högre utbildning är ett av målen i Bolognaprocessen som i sin tur är ett led i ett sammanhållet europeiskt utbildningssystem för högre utbildning.

Kvalitetssystemet ska vara vägledande och ett stöd vid prioriteringar och beslut i olika delar av organisationen avseende HKRs utbildnings- och undervisningsverksamhet. Kvalitetssystemet ska ses som en ständigt framväxande infrastruktur som förändras i takt med att organisationen utvecklas och nya behov identifieras. Kvalitetssystemet utvecklas därmed i dialog mellan såväl kvalitetsansvariga och ledning som kollegor emellan. För att kvalitetssystemet ska leda till genuint kvalitetsarbete krävs att det är sammanhållande d.v.s. det binder samman olika organisationsnivåer och kvalitetsaspekter samt skapar gemensam riktning åt och förståelse för kvalitetsarbetet. På så vis har HKRs ledning en avgörande roll för kvalitetssystemets förankring i organisationen och skapandet av en god kvalitetskultur.

I befintligt dokument presenteras HKRs kvalitetspolicy, principerna för en god kvalitetskultur samt vår övergripande kvalitetsmodell. I kompletterande dokument på HKRs intranät avseende kvalitetsarbete finns mer utförliga beskrivningar av ansvar, rutiner, processer och resurser samt av genomfört och pågående kvalitetsarbete.

Kvalitetssystemets kontext

I HKRs strategidokument uttrycks övergripande mål för verksamheten. För att kunna förverkliga detta mål krävs ett gediget kvalitetsarbete som har stöd av ett sammanhållet och utvecklande kvalitetssystem.

Perioden efter den första upplagan av ESG (2005) präglades av en förändring i synen på lärande och undervisning inom Bolognasamarbetet. Införandet av lärandemål som skulle säkras ställde krav på aktiva lärandeformer vilket ledde till behovet och utvecklandet av studentcentrerad undervisning och studentcenterat lärande. Därav en reviderad version av ESG (2015). Under senare år har samtidigt kontexten förändrats. Studentpopulationen är idag större och mer heterogen pga. exempelvis livssituation och förutsättningar. Dessutom innebär fokus på det livslånga lärandet att studenten återkommer till högre studier under hela sin karriär. Sådana förändringar leder till ett behov av att ständigt kunna anpassa verksamheten så att den uppfyller behovet av en ändamålsenlig undervisnings- och lärandemiljö för studenten men också svarar mot andra intressenters behov.

Att arbeta med kvalitet inom utbildningssektorn skiljer sig från andra områden eftersom det inte handlar om en enkel kund-leverantörsrelation. HKR som utbildningsorganisation ska skapa goda förutsättningar för lärande, men kan inte garantera att studenten anammar möjligheten till lärande. Ett kvalitetsarbete som stödjer HKRs vision om att ha utbildningsprogram som är ledande i landet handlar därmed om att värdera och säkra i vilken grad förutsättningarna för lärande uppfyller behov och förväntningar hos våra studenter och andra intressenter. Utgångspunkten i ett studentcentrerat förhållningssätt är att studenten ges möjlighet att ta ansvar för och äga sin egen lärandeprocess. Nyckeln blir då att involvera studenten så att rätt förutsättningar skapas för detta. Relationen mellan HKR som utbildningsorganisation, studenten och andra intressenter måste därmed vara samarbetsinriktad.

ESG beskriver i likhet med andra standarder vad som ska ingå i kvalitetssystemet men anger inte hur det ska uppnås. Dock är kravet att studentens lärandemiljö tillsammans med utbildningsinnehållet i högre utbildning ska ge studenten förutsättningar att nå erfarenheter som: (a) förbereder för aktivt medborgarskap och anställningsbarhet, (b) bidrar till personlig utveckling, (c) skapar en bred och avancerad kunskapsbas och (d) som stimulerar till forskning och innovation.

.....
1 Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG), antagna vid ministerkonferensen i Jerevan, maj 2015.

Policy för kvalitetsarbetet vid HKR

Nedan beskrivs de utgångspunkter och vägledande principer för HKRs kvalitetssystem och kvalitetsarbete.

Utgångspunkt och riktlinjer för HKRs kvalitetssystem

Utgångspunkt för kvalitetsarbete avseende utbildning vid HKR är ESGs definition där kvalitet i lärande och undervisning uppstår i interaktionen mellan lärare, studenter och lärandemiljö² och tar hänsyn till krav och behov hos omgivning, studenter och medarbetare. Kvalitetsarbete syftar därmed till att säkra och utveckla interaktionens ändamålsenlighet med avseende på såväl utbildningarnas innehåll, studentens lärandemöjligheter som HKRs infrastruktur.³

Utifrån ovanstående utgångspunkt gäller nedanstående riktlinjer för HKRs kvalitetssystem. Det ska:

- Vara i enlighet med gällande lagstiftning, ESGs standarder och riktlinjer samt UKÄs nationella system för kvalitetssäkring av högre utbildning.
- Vara tydligt kopplat till HKRs vision, strategi, värdegrund och verksamhetsutvecklingssystemets fokusområden.
- Vara kvalitetsdrivande både för utbildningsverksamheten och för kvalitetssystemet i sig.
- Fokusera på VARFÖR, VAD, HUR, VEM och NÄR för att nå tydlighet och enkelhet.
- Stödja ett studentcentrerat förhållningssätt där studenten betraktas som en aktiv och ansvarstagande resurs i kvalitetsutvecklingen.
- Utmärkas av ett systematiskt kvalitetsarbete genom fokus på uppföljning, analys, åtgärder samt återkoppling på både det som behöver upphöra, förbättras och det som kan förstärkas.
- Beakta olika intressenters krav och behov.

Vägledande principer för HKRs kvalitetskultur

Närhet, öppenhet, nyfikenhet och respekt är ledord som präglar allt utvecklingsarbete vid HKR. Dessa ledord ger även förtecken åt samspelet mellan studenter, medarbetare, ledning och förvaltning/administration som alla inbegrips i och bidrar till vår kvalitetskultur och därmed omfattas av denna policy. Idén bakom HKRs kvalitetskultur grundas i ESG 1.1. och förutsätter att:

- Studenter bjuds in och vill vara delaktiga i utvecklandet och genomförandet av utbildningen samt utifrån tydliga ramar ges möjlighet och vill ta fullt ägandeskap över och ansvar för sin egen läroprocess.
- Medarbetare som genom uppfyllandet av det egna och arbetsenhetens uppdrag och mandat sätter studentens lärande i centrum samt kontinuerligt bidrar till kvalitetsutveckling.
- Ledning som genom engagemang, tydlighet och erforderliga beslut skapar förutsättningar för och styr verksamheten mot hög utbildningskvalitet.

Därutöver är

- Beslut välgrundade och vilar på den högre utbildningens vetenskapliga värdegrund, också med avseende på hållbar utveckling, jämställdhet, bredt deltagande och internationalisering.
- Relationen mellan HKR som utbildningsorganisation, studenten och andra intressenter samarbetsinriktad.
- Stödstrukturen processorienterad och ändamålsenlig genom att den fokuserar på nyttan för studentens lärande.
- Kommunikationen öppen och bygger på ömsesidig respekt.

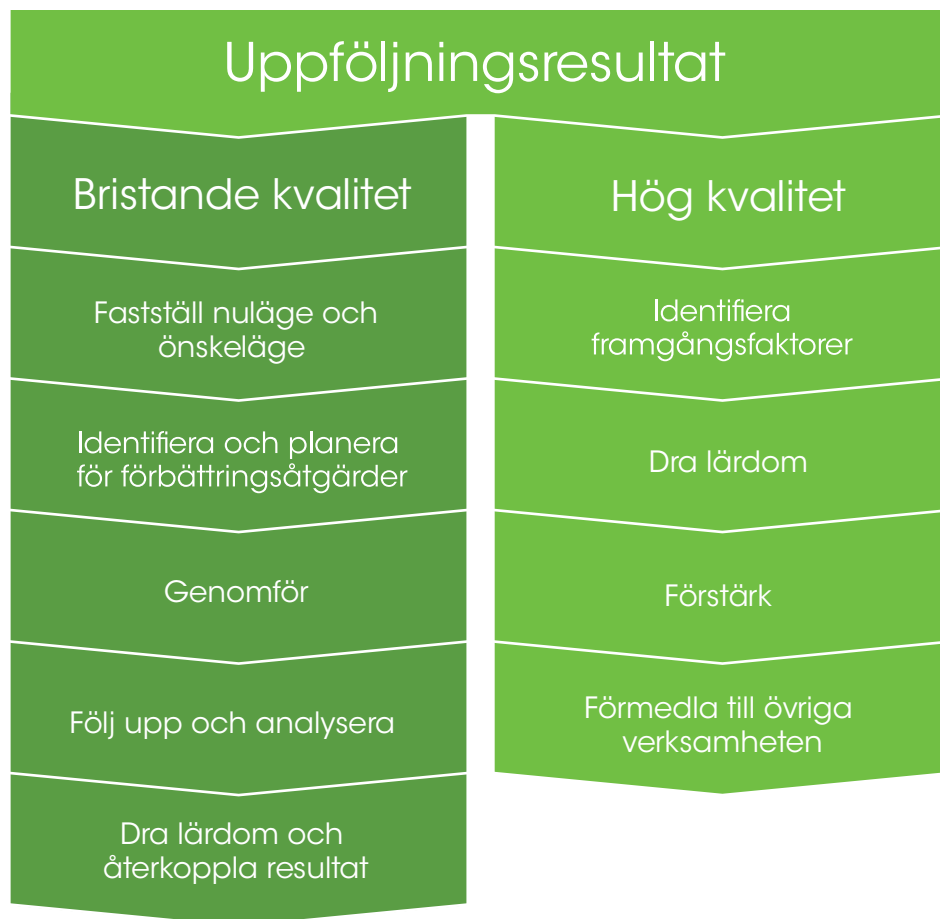
.....
2 Se ESG avsnitt Tillämpningsområden och begrepp.

3 Se ESG avsnitt Tillämpningsområden och begrepp.

Systematiskt kvalitetsarbete

Som en följd av kvalitetssystemets utgångspunkt och riktlinjer ska HKRs arbete med kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling genomföras kontinuerligt och på ett systematiskt sätt. Som illustreras i figur 1 innefattar systematiskt kvalitetsarbete vid HKR både en förbättringsprocess för säkring och en för förstärkning av utbildningskvaliteten⁴. Centralt för uppnåendet av det systematiska är rutiner för uppföljning, analys, åtgärder samt återkoppling och dokumentation. Vidare fordrar ett systematiskt kvalitetsarbete att:

- Det finns en tydlig organisations- och ansvarsstruktur.
- Anställda vid HKR är väl medvetna om sitt ansvar och aktivt medverkar till kvalitetsutveckling och en god kvalitetskultur.
- Studenter delges och tar sitt ansvar för lärandeprocessen och kvalitetsarbetet.
- Lämpliga uppföljningsverktyg utvecklas och används⁵.

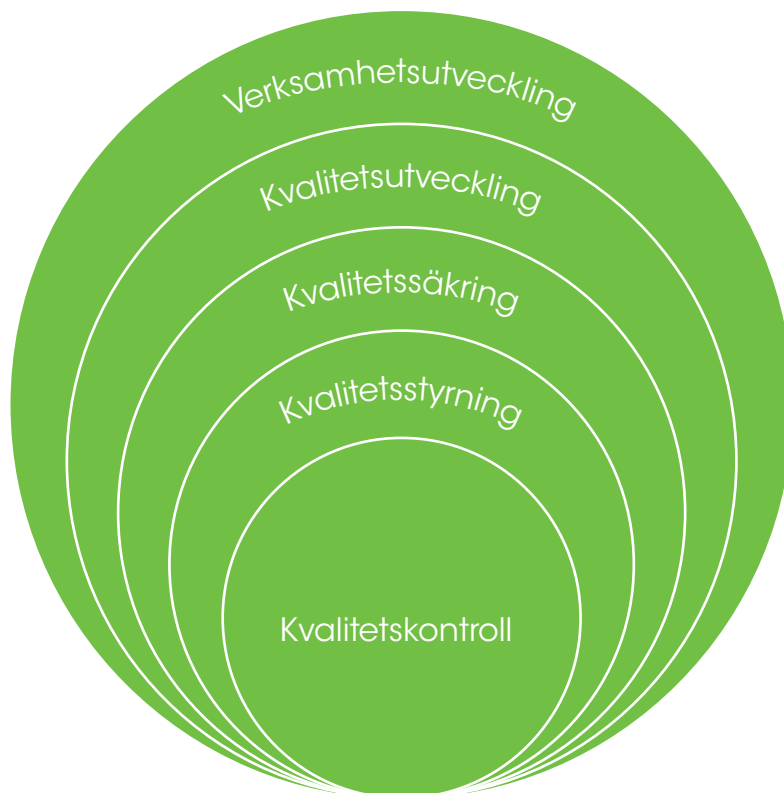
Figur 1. Processmodell över HKRs systematiska kvalitetsarbete

⁴ En förbättring kan uppnås genom att något upphör, ändras eller förstärks.

⁵ Exempelvis: Utbildningsutvärdering, kursutvärdering, programutvärdering, alumniundersökning, First Year Experience-program (FYE), studentundersökningar, studentanalyser, medarbetarundersökning, omvärldsundersökningar

Kvalitetsarbetets begreppsstruktur

I figur 2 illustreras kvalitetsarbetets begreppsstruktur som ett sätt att klargöra vilken typ av kvalitetsarbete som avses.

Figur 2. Kvalitetsarbetets begrepp och sammansättning

Kvalitetskontroll

Detta kvalitetsarbete åsyftar alla de aktiviteter genom vilka Högskolans medarbetare, enskilt eller på kollegial nivå, genomför kvalitetskontroll. Exempel på kvalitetskontroll kan vara när en lärare observerar närvaro, ber studenter kommentera erfarenheten av ett undervisningsmoment eller när det på kollegial nivå sker granskning av en kursplanering.

Kvalitetsstyrning

Denna del fokuserar på den styrning och ledning som avser främja hög kvalitet. Exempel kan vara regler och dokument som anger hur examination, kursansvar, bemanning, kursutvärdering och kursvärdering ska ske och hur hög kvalitet kan iakttas.

Kvalitetssäkring

Med kvalitetssäkring menas i grund och botten att HKR på ett systematiskt sätt tar fram, dokumenterar och följer processer för sitt kvalitetsarbete och använder olika verktyg till stöd i detta arbete. Det handlar alltså om den systematiska uppföljningen av de rutiner, standarder och principer som styr verksamheten mot hög kvalitet.

Exempelvis är det HKRs förmåga till kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling som bedöms vid de återkommande lärosätetsutvärderingarna. Utbildningsutvärderingar är ett annat exempel.

Kvalitetsutveckling

Att utveckla kvalitet handlar om att ständigt undersöka vad som kan göras bättre för att nå uppsatta mål. Det handlar om ett kontinuerligt förbättrings- och förnyelsearbete där alla medarbetare har fokus på att utveckla de processer för att bättre möta förväntningar och krav på vår verksamhet.

Verksamhetsutveckling

Kvalitetsutveckling är en del av den mer övergripande verksamhetsutvecklingen, som även inbegriper andra aspekter än utbildningskvalitet. HKRs kvalitetssystem för utbildning är även inordnat i ett verksamhetsutvecklingssystem med syfte att leda och styra organisationen mot uppsatta mål. Vision och strategier samt ett antal övergripande styrdokument hjälper organisationen att styra åt rätt håll.

HKRs kvalitetsmodell

HKRs kvalitetsmodell utgår från kvalitetssystemets utgångspunkt och riktlinjer. Den ska stödja och omfatta hela utbildningsprocessen och utbildningsmiljön genom att identifiera ansvar samt synliggöra regelverk och centrala aktivitetsområden för berörda aktörer på olika nivåer. Kvalitetsmodellen ska verka sammanhållande och dess delar vara kvalitetsdrivande. Den grundas i fem inbördes beroende kvalitetsmål (se figur 3). Varje kvalitetsmål ska genom exempelvis uttrycken "adekvat" och "ändamålsenlig" ange en utgångspunkt för uppföljning och därmed stimulera till utvecklingsarbete på kort och lång sikt. Varje kvalitetsmål indelas i aktivitetsområden vilka blir fokus för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling. Som ett led vid implementeringen och i upprätthållandet av kvalitetssystemet skall funktionsansvarig utses samt aktiviteter identifieras och genomföras för samtliga aktivitetsområden.

Figur 3. HKRs kvalitetsmodell med inbördes beroende kvalitetsmål.

Nedan beskrivs de fem kvalitetsmålen kortfattat. För mer utvecklad beskrivning och vägledning se dokumentet "HKRs kvalitetsmodell med aktivitets- och ansvarsområden".

Kvalitetsstödjande styrning

HKR ska ha en välfungerande styrning i form av system, strategier, policydokument, rutiner etc. som alla har ett kvalitetsstödjande ändamål. Det är detta som regelbundet följs upp inom ramen för kvalitetssystemet. Dokument, organ och rutiner ska vara kvalitetsstödjande (meningsfulla, tillgängliga, tydliga och användbara) för att leda verksamheten effektivt och mot hög kvalitet. För att styrning skall uppfattas som kvalitetsstödjande krävs det vidare att styrningen är grundad i HKRs gemensamma värdegrund och att den speglar ledningens arbete med kvalitetskulturen⁶.

.....

6 Kvalitetsmålet svarar mot UKÄs bedömningsområde Styrning och organisation.

Adekvat stödstruktur för lärande

Kvalitet uppstår som tidigare berörts i interaktion mellan lärare, studenter och lärmiljö⁷. Det är därför angeläget att det från HKRs sida skapas goda förutsättningar för detta samspel så att studenten kan erbjudas relevant stöd i sin lärandeprocess mot uttryckta lärandemål⁸. Med förutsättningar avses säkerställandet av medarbetares kompetensförsörjningsmöjligheter⁹ samt av en lämplig och stödande lärmiljö¹⁰. I stödstrukturen inbegrips även administrativa resurser och rutiner. Inom ramen för kvalitetssystemet är det arbetet med dessa förutsättningar som följs upp.

.....

7 Se ESG avsnitt Tillämpningsområden och begrepp (s.7).

8 Kvalitetsmålet svarar mot bedömningsgrunderna för UKÄs bedömningsområde "Förutsättningar" som värderar "... hur väl lärosätet genom sitt kvalitetsarbete följer upp, vidtar åtgärder och utvecklar förutsättningarna för utbildningens genomförande och studenternas lärande." Se i Vägledning för granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete, s.12, UKÄ, 2018.

9 Jämför ESG, 1.5. om Undervisande personal.

10 Jämför ESG, 1.6. Läranderesurser och studentstöd.

Ändamålsenlig undervisning¹¹

I fokus när kvalitet i undervisning och lärande säkras och utvecklas är studentens lärandeprocess mot lärandemålen. Det innebär att det ska råda och därmed hög ändamålsenlighet avseende utbildningens innehåll och utformning, lärandemöjligheter samt resursanvändning. Utbildningens innehåll ska innefatta akademiska och yrkesmässiga kunskaper och färdigheter som är i linje med nationella och lokala examensmål och som kan användas i ett framtida yrkesliv. Detta innebär även generiska kunskaper och färdigheter som kan komma att påverka studenternas personliga utveckling. Undervisningen ska präglas av ett fokus på att stödja studenten mot uppsatta lärandemål och samtidigt möjliggöra för studenten att äga den egna lärandeprocessen. HKRs ledord närhet, öppenhet, nyfikenhet och respekt ska ligga till grund för att studenten på olika sätt blir sedd och aktiv under studierna. Utgångspunkten vad gäller resursanvändning ska vara det som är bäst för studenten avseende lärande och utveckling, välbefinnande och måluppnåelse. Det är denna utgångspunkt som är central för den systematiska uppföljningen i kvalitetssystemet.

Studenter med relevant yrkesberedskap

När studenten lämnar HKR med en fullständig examen ska det inkludera en yrkesberedskap inför en föränderlig och digitaliserad arbetsmarknad. Detta är i enlighet med ESGs riktlinjer om att erbjuda "... studenten både akademiska kunskaper och färdigheter, däribland sådana som är generiska, som kan komma att påverka studentens personliga utveckling och som kan användas i deras framtida yrkesliv."¹² Kvalitetssystemet syftar till att följa upp studentens faktiska kunskaper och färdigheter i relation till examensmål och deras relevans utifrån ett arbetslivsperspektiv. Det syftar dessutom till att följa upp studentens upplevelse av sin yrkesberedskap.

Långsiktiga avtryck i omvärlden

Genom ett professionellt och kvalitativt arbete på HKR samt genom våra "Kristianstadstudenter" skapas långsiktiga avtryck i omvärlden. HKR ska vara en seriös, tillgänglig, och självständig samarbetsaktör inom akademien och inom regionen. HKR ska vara det självklara lärosätet i närområdet för alla med intresse för våra utbildningsprogram. HKR ska även vara attraktiv för studenter nationellt och i tillämpliga delar internationellt. Kvalitetssystemet avseende denna del ska följa upp HKRs anseende i omgivningen och medverkan i regional utveckling samt alumnens karriärutveckling.

.....
11 Se riktlinjer i ESG, 1.3 om Studentcentrerat lärande, undervisning och bedömning.

.....
12 ESG, 1.2. Riktlinjer, s.12.

